

سافاری ۵

«گردآوری و ترجمه: احمد شریف پور»

اگر چه سهم کاربران مک از بازار کامپیوترها در ایران ناچیز است، اما این پلتفرم و فناوری‌های مربوط به آن طرفداران پروپاقرصی را به دور خود جمع کرده است و گاه و بی‌گاه هنگام روبه‌رو شدن با زیبایی و خلاقیت‌های به کار رفته در این محصولات، می‌توان دید که این تعصب و وفاداری چندان هم بی‌مورد نیست.

هر چند پرونده حاضر قرار بوده به بررسی جدیدترین نسخه مرورگرهای مطرح دنیای کامپیوترهای شخصی بپردازد و با این که از انتشار آخرین نسخه مرورگر خاص اپل بیش از ده ماه می‌گذرد، اما با توجه به ویژگی‌هایی که این مرورگر در خود دارد و با توجه به امکان دریافت و نصب آن روی پلتفرم‌های ویندوزی ترجیح دادیم که به عنوان حسن ختام نگاهی گذرا به این مرورگر داشته باشیم. شاید سافاری تازه‌نفس‌ترین جنگ‌جوی این میدان نباشد، اما توان فوق‌العاده‌ای که در برخی زمینه‌ها دارد، می‌تواند آن را در پاره‌ای عرصه‌ها به برنده اصلی تبدیل کند.

تولد

در سخنرانی استیو جابز در کنفرانس جهانی توسعه‌دهندگان اپل در سال ۲۰۱۰ تمام توجه‌ها به انتشار نسخه چهارم سیستم عامل آی‌فون معطوف بود. اما ساعاتی بعد اپل بدون هیچ هیاهویی آخرین نسخه مرورگر خود، یعنی سافاری ۵ را منتشر کرد و این بی‌توجهی تا حدودی عجیب بود، زیرا در کمال ناباوری اپل راضی شده بود تا همانند سایر مرورگرهای رقیب چهارچوبی را برای توسعه قابلیت‌ها و افزایش توانایی‌های سافاری از طریق افزونه‌ها عرضه کند. به علاوه، این شرکت قابلیت تازه‌ای به نام Reader را به صورت پیش‌فرض در سافاری گنجانده بود و این نسخه جدید از HTML5 نیز پشتیبانی می‌کرد و معرفی نکردن این امکانات با شیوه‌های جذاب و حرکات خیره‌کننده‌ای که اپل حتی گاهی برای معرفی فناوری‌های تاریخ گذشته خود به کار می‌برد، بسیار عجیب بود. به هر حال، در ادامه فناوری‌های کلیدی و نقاط قوت و ضعف سافاری را بررسی خواهیم کرد.

شکل ۱ دکمه Raeder در نوار آدرس

Redaer: خواندن به روشی تازه

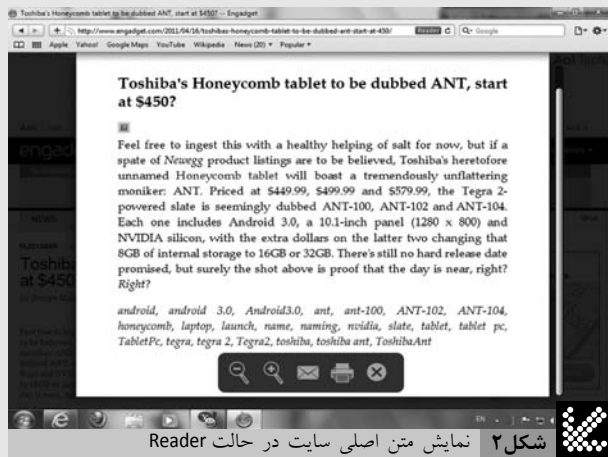
این قابلیت به منظور تسهیل مطالعه متون طولانی روی وب در نظر گرفته شده است. هنگامی که بارگذاری یک صفحه به پایان رسید، سافاری سعی می کند بخش اصلی صفحه یا قسمتی که شما را جذب کرده است بیابد و به طور معمول این کار را با یافتن طولانی ترین متن پیوسته صفحه انجام می دهد. اگر این فرآیند با موفقیت به انجام برسد، سافاری در سمت راست نوار آدرس دکمه ای با عنوان Reader را نمایش می دهد (شکل ۱). با کلیک این دکمه چیدمان اصلی صفحه محو شده و مقاله اصلی با فوتسی خوانا و در لایه ای جداگانه روی پس زمینه محو شده به نمایش در می آید. با حرکت ماوس به پایین صفحه نوار ابزاری حاوی دستورات مربوط به بزرگ و کوچک کردن اندازه حروف، چاپ یا ایمیل مقاله ظاهر می شود (شکل ۲)، اما هیچ گزینه ای برای تغییر فونت، تغییر فاصله سطرها یا موارد مشابه در اختیار نخواهید داشت. اگرچه Reader در برخی شرایط (مثلاً در صفحات ویکی پدیا) به اشتباه افتاده و متون نامربوط را با یکدیگر ترکیب می کند، اما به طور کلی برای استفاده های روزمره قابلیت بسیار مفیدی است. Reader در واقع بر پایه یک پروژه اپن سورس به نام Arc90's Readability شکل گرفته است. این برنامه در سایر مرورگرها هم قابل استفاده است، اما تنها سافاری است که ارزش آن را درک کرده و به صورت پیش فرض آن را در اختیار کاربر قرار می دهد.

افزونه ها: بر آورده شدن انتظارات

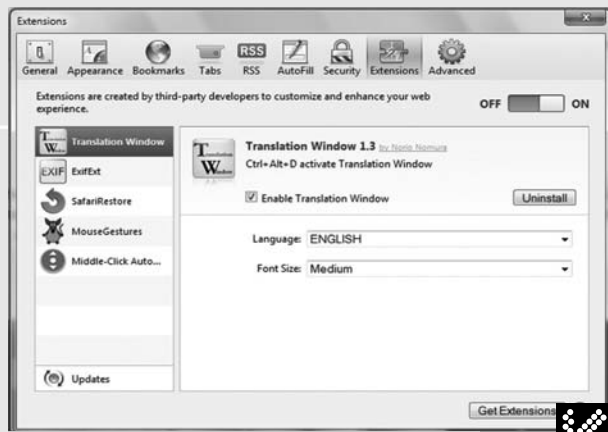
بالاخره اپل نیز تصمیم گرفت به جمع سایر سازندگان مرورگرها بپیوندد و امکان افزایش قابلیت های سافاری را از طریق افزونه هایی که هم روی مک و هم روی ویندوز اجرا می شوند، فراهم کرده است. این زیرساخت در حالت پیش فرض فعال نیست. برای فعال کردن این گزینه شما ابتدا باید با فشردن ALT منوها را ظاهر کرده و از منوی Edit گزینه Preferences را انتخاب کنید. در پنجره ظاهر شده و در زبانه Extensions می توانید این قابلیت را فعال یا غیرفعال کنید. متأسفانه فهرست افزونه های قابل استفاده به صورتی کاملاً ابتدایی ارائه می شود. جایی که حتی IE هم افزونه ها را در رده هایی نظیر نوار ابزارها، شتاب دهنده ها، خدمات جست و جو و... طبقه بندی می کند، چنین سیستمی برای اپل، شرکتی که به وسواس روی رابط کاربر مشهور است، بسیار عجیب به نظر می رسد (شکل ۳). هر چند هنوز افزونه های زیادی (در مقایسه با سایر مرورگرها) برای سافاری در دسترس نیست، اما این حرکت قدم مهمی در راستای افزایش محبوبیت سافاری و تبدیل آن به جایگزینی مناسب تر برای مرورگرهای غالب بازار خواهد بود. در این میان یکی از مزیت های اساسی سافاری به سایر مرورگرها وجود قابلیت های توسعه و پیاده سازی افزونه ها در خود مرورگر است. با فعال کردن منوی Develop در سافاری، امکان دسترسی به Extension Builder فراهم می شود که از طریق آن می توان افزونه ها را تولید، آزمایش و پیاده سازی کرد. به این ترتیب، توسعه دهندگان برای پیاده سازی و توسعه افزونه ها به هیچ ابزار خاص و حتی به خود پلتفرم مک نیاز نخواهند داشت (شکل ۴). نکته دیگری که در زمینه افزونه ها از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است، اجرای آن ها در یک محیط حفاظت شده یا به اصطلاح Sandbox است که تمام فعالیت های افزونه ها را از محیط مرورگر ایزوله کرده و به این ترتیب از نفوذ کدهای مخرب و ناپایداری مرورگر در اثر مشکلات افزونه ها جلوگیری می کند.

Bing: گزینه سوم

مشاهده محدودیت اپل در زمینه موتورهای جست و جو، به شدت ناامید کننده است. هر چند اپل به طور رسمی اعلام کرده است: «گزینه های

شکل ۲ نمایش متن اصلی سایت در حالت Reader

شکل ۳ تنظیمات مربوط به افزونه های سافاری

شکل ۴ ابزار Extension Builder برای توسعه افزونه ها

بیشتری برای جست و جو با نصب پیش فرض موتور جست و جوی Bing در اختیار شما است.» اما این جمله به معنای افزودن Bing به مجموعه قبلی یعنی یاهو و گوگل است و در نهایت شما تنها سه موتور جست و جو در اختیار خواهید داشت! (شکل ۵) و بدتر این که امکان افزودن سایر موتورهای جست و جو به این فهرست وجود ندارد. شاید اپل این کار را برای جلوگیری از تزیق کدهای مخرب انجام داده باشد یا از دیدگاه اپل این امکان مربوط به دنیای افزونه ها باشد تا بتوان به واسطه وجود Sandbox امنیت بیشتری را فراهم کرد. به هر حال به کمک افزونه ها می توانید تا حدودی مشکل کمبود موتورهای جست و جو را برطرف کنید.

سیستم‌ها و سایر شرایط متفاوت باشند. سرعت در دنیای اینترنت تنها با مقیاس اسکریپت‌های جاوا سنچیده نمی‌شود. یکی دیگر از قابلیت‌هایی که برای افزایش سرعت مرور صفحات وب در سافاری گنجانیده شده است، واکنشی پیش از موعد DNSها است. در سایت‌های پیچیده و شلوغ، ده‌ها یا صدها ارجاع به محتواهای موجود در دامین‌های متفاوت اینترنتی وجود دارد. زمانی که شما یک صفحه را باز می‌کنید، باید یک درخواست به DNS ارسال شود تا آدرس IP دامین مورد نظر مشخص شود که این کار به یقین با کمی تأخیر روبه‌رو خواهد بود. در اینجا است که سافاری کمی پیش از شما به لینک‌هایی که ممکن است کلیک کنید، سرزده و آدرس‌های IP دامین‌های آن‌ها را دریافت و ذخیره می‌کند. در این صورت هنگام کلیک روی لینک، دریافت اطلاعات بدون هیچ تأخیری آغاز خواهد شد. همچنین سافاری ۵ برای اجرای سریع‌تر برخی عملیات، از شتاب‌دهی سخت‌افزاری استفاده می‌کند.

برای استفاده از این قابلیت شما به یک کارت گرافیکی سازگار با DirectX9 و حداقل ۶۴ مگابایت حافظه اختصاصی گرافیکی نیاز دارید. یکی از بخش‌هایی که به شدت به این قابلیت وابسته است، TopSite است. صفحه‌ای که سافاری در آن سایت‌های پر بازدید شما را به صورت تصاویر بن‌اندگشتی به نمایش در می‌آورد. این صفحه همچنین امکان نمایش تاریخچه مرور شما را نیز دارد (شکل‌های ۶ و ۷). این قابلیت اگر چه چشم‌نواز است، اما در برخی حالت‌ها (مثلاً استفاده در ماشین‌های مجازی) استفاده از سافاری را با مشکل روبه‌رو می‌کند.

امنیت: همه یا هیچ

علاوه بر اجرای افزونه‌ها در محیطی ایزوله شده، سافاری قابلیت فعال و غیرفعال کردن جاوا، جاوا اسکریپت، پنجره‌های PopUp و افزونه‌ها را دارد. متأسفانه تأثیر فعال و غیرفعال کردن این قابلیت‌ها به جای اعمال شدن به سایت‌های مشخص به صورت جداگانه، به کل مرورگر اعمال می‌شود و به این شکل شما با انتخابی بین همه یا هیچ روبه‌رو هستید. به نظر می‌رسد که در ترازوی اپل کفه «حفظ امنیت به هر قیمت» از کفه «فایده این فناوری‌ها برای کسب و کار» سنگین‌تر بوده است (شکل ۸). همچنین در سافاری ساختاری برای هشدار درباره سایت‌های شیادی وجود دارد و گزینه کسب اجازه برای ارسال موقعیت جغرافیایی شما، به صورت پیش‌فرض روشن است.

استانداردهای وب: امید به آینده

یکی دیگر از نقاط قوت بسیار مهم سافاری، پشتیبانی از حجم عظیمی از قابلیت‌های HTML5 است. پیش از این نیز بسیاری از این قابلیت‌ها در نسخه‌های در حال توسعه WebKit (موتور رندر HTML به کار رفته در سافاری) در دسترس بودند. در سافاری ۵ اپل پشتیبانی از هفده قابلیت دیگر HTML5 نظیر پخش تمام صفحه ویدیو، مکان‌های جغرافیایی Geolocations، عناصر تقسیم‌بندی، رای، تاریخچه Ajax و بسیاری موارد دیگر را نیز به هفت قابلیت پشتیبانی شده قبلی افزوده است. این موضوع برای طراحان وب نیز بسیار خوشایند است. زیرا بسیاری از این قابلیت‌ها در سایر مرورگرها نظیر کروم و فایرفاکس پشتیبانی می‌شدند و افزوده شدن آن‌ها به سافاری، امکان نمایش همه سایت‌های مبتنی بر HTML5 در این مرورگر را نیز فراهم می‌کند و این تنها نوک کوه یخی است که تجربه کار با برنامه‌های غنی وب را در آینده‌ای نه چندان دور به ما نوید می‌دهد. با این اوصاف، سافاری اپل اگر چه ممکن است از دید تجربه کاربر نهایی از قافله مرورگرها عقب باشد، اما در صف مقدم فناوری‌های آینده وب قرار دارد.

شکل ۵ تعداد محدود موتورهای جست‌وجوی سافاری

شکل ۶ TopSite پربازدیدترین صفحات وب را نمایش می‌دهد.

شکل ۷ مرور تاریخچه وب‌گردی با TopSite

شکل ۸ تنظیمات امنیتی به کل مرورگر اعمال می‌شود نه سایت خاص

شتاب‌دهنده سخت‌افزاری Nitro، DNS؛ مسئله‌ای به نام سرعت

ادعای اپل درباره سرعت بودن سافاری ۵ بسیار کم‌رنگ‌تر از نسخه‌های پیشین است. به ادعای اپل این نسخه با استفاده از موتور جاوا اسکریپت نیترو (Nitro) ۳۰ درصد سریع‌تر از نسخه ۴ است و حتی در زمان عرضه اعلام شده بود که سرعت اجرای اسکریپت‌ها در آن سه درصد بیش از کروم (در آن زمان نسخه ۵) است. البته، نتایج آزمون‌ها ممکن است با توجه به تنظیمات